

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

34. An dato & non concesso, quod judex propter sententiam sanguinis,
morte etiam non sequuta, incurrat irregularitatem possit obtinere
dispensationem ab Episcopo? Et an Episcopus possit dispensare ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](#)

soliq;os. Nam omnem hanc facultatem habent
Episcopi à Trident. d. sess. 24. cap. 6. de reformat.

RESOL. XXXIV.

An dato, & non concesso, quod iudex propriæ sententiæ sanguinis, morte etiam non sequunta, incurrit irregularitatibus, posse obtinere dispensationem ab Episcopo? Et an Episcopus posse dispensare super irregularitate contraria ex homicidio voluntario omnino occulto?

*Et docetur, quod per homicidium omnino occulturn,
quod nulla ratione probari possit in iudicio, ne-
que in notitiam hominis deuenire, nisi ex con-
fessione ipsius occisoris, nulla incurriunt irregula-
ritas.*

Et quaritur, an ignorantia invincibilis excusat ab irregularitate proneniente ex homicidio voluntario?

Et an homicidium factum ex rixa repente in indiscutibili irregularitatem dispensabilem ab Episcopo.

Ex quo sequitur, an si aliquis committeret homicidium in Ecclesia ex aliqua rixa repentina, gaudet etiam Iurisper.

deat eius Immunitate?
Ei an Episcopus possit dispensare in irregularitatibus
deductis ad forum contentiosum post finitum in-
dicium, reum punium, & penitentia peracta?
Ex part.12. tr.3. & Misc. Ref.6.

S. I. IN Epistola quadam quæ ex Germania ad
Ime missa fuit extrabat etiam hoc, & alia dubia,
de quo infra, & responsio prioris pender ex illa
quaestione an Episcopus vigore Concilij Tridentini
posset dispensare in irregularitatibus contraria ex
defectu lenitatis, & ex homicidio iusto, & affirmati-
ue respondet nouissime amicissimus, & doctissimus

Sup. hoc in
Res. seq. &
in aliis eius
primæ not.

pater Ioseph Ianuarius de cap. refer. tom. 2. refol. 7. o. num. 112. vi sic ait. Et quia in Concil. Trident. sefi. 24. de reform. cap. 6. habemus, quod Episcopus non potest dispensare in irregularitate occulta, prouenientia ab homicidio voluntario, &c. quod idem est, ac homicidium illicitum, intentum, & volitum in se, secundum Nauar. cap. 72. num. 240. Conarr. Clem. si furiosus part. 2. in init. & §. 1. num. 2. & nonnullos alios D. D. quos referunt in irregularitate proueniente ex homicidio licto, & factio autoritate legitima, & iusta causa; sic irregularitas proueniens ex defectu lenitatis est dispensabilis ab Episcopo, tam in ordine ad iudices, quam in ordine ad alias ministros; tale enim non dicitur delictum, nec est contra sexum praeceptum, vt patet. Ita Ianuarius. Vnde Pater Hieronymus Garfias in Polit. Regul. tom. 2. tralb. 10. disficiul. 6. dub. 6. punt. 4. num. 6t. sic afferit. Elstando en el derecho antiguo; y en la explicacion que haze el Concilio Tridentino, muy probable es, que pueden los señores Obispos a sus subdiarios, y los Prelados de la Religion a sus suyos por derecho comun dispensar en la irregularidad, que resulta del homicidio voluntario infuso, sease qualquiera, asse oculto como notorio; y tieneno expresamente Caietano en Summa verb. irregularitas in fine y le sigue N'avarro en Manual. cap. 27. num. 240. vers. 3. vota, & verb. vota, aunque en el num. 194. & 118. auctor diebo lo contrario. Ambos Rodriguez, Manuel, y Jeronimo Tolemos Miranda, Covarruvias, Campanilus, Rocca Palaneus, Sà, Medina, y otros que refieren, y siguen Candidus ubi supra hablando de los Prelados de la Religion, Barbosla in Pastor. part. 2. allegat. 39. num. 47. & de iur. Eccles. cap. 11. citato num. 153.

In Collecta Concilij sess. 2. 4. cap. 5. de reformat. num. 31. Marchino ubi supra num. 5. y la tiene por probable Diana 4. part. tractat. 2. resolut. 69. & 70. Ref. Lesfano cap. 18. cit. num. 43. Fr. Iuan. de la Cruz in tata directo. part. 2. de irregul. dub. 9. conclusi. Tinal. cun- dui in suo Candelabro aureo part. 2. titul. de irre- gul. 6. de dispens. num. 326. y en el num. 27. de Ref.

que así se resolvió en la Sacra Penitenciaria: es también esta opinión muy conforme a lo que dice S. Thom. 1. 2. quæst. 88. artic. 6. ad 3. donde prueba con S. Augustín, que el Iuez, ni el Advocado, no se diñen homicidas, en sus sentencias justas: pruebase esta conclusión, lo uno del derecho antiguo, y lo otro del nuevo, que es el Concilio. Del viejo, o antiguo se prueba; por que el derecho antiguo, concedía a los Obispos, que dispensasen en el homicidio injusto, quanto a obtener beneficio simple, certar un atroz; luego mas avía de conceder; respeto del homicidio justo. Pues sola se les prohibió el voluntario injusto, luego visto conceder les la dispensación del homicidio voluntario justo, quia exceptio firmat regulam in eodem genere. Verdad es que ésta la costumbre en contrario de pedir dispensación al Papa: Pero como dice bien Miranda tom. 2. 2. quæst. 8. artic. 8. esto no quita la probabilidad de esta opinión porque lo hacen ad maiorem anima quietem. Hac omnia Pater Garcias loco citato. Idem docet Antonellus de Regim. Eccles. lib. 2. cap. 8. num. 16. & idem docet paientissimus, y nunquam fatis laudatus meus Carapiñuel in Theol. Régul. part. 2. cap. 12. 196 & 197. vbi extendit hoc ad Regulares sic itaque asserit. Gregorius XIII. concessit Reformatori Generali Observantia Hispania, & Abbatibus particulare Prinilegium, ut dispensent in irregularitatibus, & suspensione qualicumque excepta illa; qua procedit ex homicidio voluntario: quo etiam Priviliego frumentorum Abbates illi omnes, qui Bellum participationem habent.

2. *Infertur*, ergo ex vi cuius Primitiū dispensatione posse conceidi, quibuscumque *Iudicibus*, & *Infirmis* *Ministris*, cucumque *Chirurgo*, vel *Medico*. Imò cucumque militi si in bello iusto militaverit, omnes ita consequentia illata sunt olim in similibus casibus a *Caietano* in *Summa* *tert. irregularis*, *Armila* ibidem. *Couarruas* in *Clementi* si furiosus de homicid. 2. part. §. 3. num. 7. *Nauarrius* cap. 27. num. 240. sub*tertibz* *cittatis* *Villalobos*, & ordinis *Difensoris*. Hucvique *Caramuel*, sed egi alibi plurius de hac quæstione egi, & negatiue sententia tanquam probabilitori adhaesit, & nunc etiam adhaec, unde rescripsi ad amicum interrogantem ex Germania dispensationem ad irregularitatē ex defectu lenitatis non ab Episcopo, sed a *Summo Pontifice* petenda esse. Vide *Escobar* in *Theol. moral.* tom. 1. lib. 7. *scilicet* 2. prouerb. 51. num. 616. & alios communiter.

3. Secundum dubium à me propositum in dicta Epistola erat an Episcopus possit difensare super irregularitate contracta ex homicidio voluntario omnino occulto : difficultis sane quæstio : & ad il- lam affirmatiuè respondet Hieronymus Garsia obi- suprà in politica Regulari tom. 2. tract. 10. difficult. dub. 5. pñct. 4. num. 29. vbi sic sit. Al primer que Alfonso Castro lib. 2 de lege penal cap. vltimo verf. dixo que el homicidio omnino occulto , que no se pue- de probar con testigo alguno , que no tiene irregulari- dad anexa , y referiendo esta opinion Miranda in Manual tract. 2. quæst. 8. art. 10. la esferua tam- bién con apoyo del derecho , y de lugares del mismo Concilio , que viene a concluir con estas palabras : hac sententia non est omnino improbabilis , neque si

318 Tract. III. De Potestate Episcoporum,

Sup. hoc te train in Ref. 45. 46.
48. 49. & hic in train in s. e. rum his hu- ius Ref.

39. Tertium dubium, an homicidium factum ex rixa repentina inducat irregularitatem dispensabilem ab Episcopo? assertunt aliqui esse homicidium casuale, si quis rixat, quae repente suboritur, alium occideret, adhuc intendens occisionem, dum tamen antecedenter ad rixam animum occidenti non habuerit, sed ex Patre Suarez assertit Pater Andreas Mendo, in Bull. Cruc. disp. 37. cap. 6. num. 67. hanc esse niviam ampliationem, & extensionem. Homicidium casuale est, quod non fit ex proposito: hoc est, ex voluntate occidenti: in casu autem presenti ille homo directe habet occidenti voluntatem, quae stat cum contentione repente suborta, & hanc sententiam docet etiam nouissimum Theoflorus Amydenius de Stylo Datariae, lib. 1. cap. 13. num. 16. sic assertens. Hinc alia declaratio exponens verba non ex proposito, &c. Quod illa verba ad homicidium illud, quod rixa committitur nullo modo extensis possunt, quod enim non fit casus, vel vim repellere a contrario sensu fit ex proposito: igitur, qui in rixa occidit cum armis rem gerat, quibus sit plurimum fit occasio, ac proinde non calu id est, non praeter intentionem occidat, erit homicida voluntarius, eti non præmediatè homicidium commiserit. Adeo ut Doctores occidentem in rixa passim homicidiam voluntariam appellant, & Io. Andreas & Host. in cap. de infantibus extra: de his qui sibi occidit censem. Patres calore iracundia filios occidentes voluntarios esse homicidas: quod titulus ipse demonstrat, dum dicitur, tales sponte occidere, id ipsum stylus Signaturæ Pœnitentiarie comprobat, quæ cum iis velut cum homicidis voluntariis agit, non nisi de licentia Sanctissimi dispensando. Verum tamen est digniores esse venia, quam illos qui præmeditatè occidunt. Hicque Amydenius.

10. Probari potest haec opinio à signiñam Gregorius XIV. statui ne committentes homicidium intra Ecclesiam gauderent eis immunitate. Quarunt D.D. an si aliquis committeret homicidium in Ecclesia ex aliqua rixa inopinata, gauderet immunitate, & negatiue respondet. Ita amicissimus & doctissimus cuius meus Pater Tancredi de Relig. tract. 1. lib. 4. disp. 8. quest. 5. num. 18. Ianuarius de casibus resu. tom. 1. resolut. 64. num. 27. Bonacina dispu. 2. quest. 3. punct. 26. §. 7. num. 1. Farinacius in append. cap. 6. num. 229. & ex nostris P. Delbene de Immunit. tom. 2. cap. 16. dub. 19. sect. 4. n. 2. nam Gregorius XIV. in sua Bulla sequitur absolutè, & non distinguit inter homicidium ortum ex rixa, vel ex condito sui, & in nostro casu Concilium loquitur absolutè, de homicidio voluntario, & non distinguit si proueniat ex rixa inopinata, vel non. Ergo.

11. Verum his non obstantibus non de sunt Doctores assertentes Episcopum posse dispensare, non solum in irregularitate orta ex homicidio casuali, vt dictum est, sed etiam ex homicidio volito, non ex consilio aut matura deliberatione facto? sed ex repentina ira, vel rixa. Ratio sumitur ex illis Concilij verbis supra allegatis: cum qui per insidias, aut per industriam occidit proximum de altari euelli debeat. Item illis: si vero homicidium non ex proposito, sed casu, &c. Ergo ut Episcopus dispensare in hac irregularitate nequeat, Concilium requirit, vt homicidium sit factum animo deliberato: Ergo si per subitam rixam contingat, Episcopus dispensare poterit si delictum sit occultum, & non deductum ad forum contentiosum vel si fuerit deductum, iam cessarit strepitus iudicialis & ita hanc sententiam tenent Avila, Rodriguez, Peyrinus, Coninch, Machadus, & Marchinus, à me alibi adductus, quibus non Alibi in Re. solutionibus addo Hieronymum Garsiam in Politic. Regul. tom. 2. positis in an. tract. 10. difficult. 6. dub. 5. punct. 3. num. 16. vbi alle-

Cit. Pueden assí mismo los dichos dispensar en el homicidio occulto voluntario cometido, no de proposito, ni huius modi, con pensada deliberacion, sino ex motu repentinio ire, vel rixa. La rason se toma del mismo Concilio, paseando el. cap. 6. de la sess. 2.4. con el cap. 7. de la sess. 1.4. donde se exceptua el homicidio voluntario no como quiera, sino el cometido por insidias, aut ex proposito, luego en esto muestra el Concilio que solo pretende exceptuar el homicidio, que se hace con animo deliberado, y consultado, y no el que se commete de repente movido de viva colera repentina. Ita ille cui addit nouissime me citato Antonellum de Regim. Eccles. lib. 2. cap. 8. num. 13. & me citato Squillante de Privil. Episc. pars. 3. cap. 8. num. 13. Ad rationem vero superius adductam respondeo plures Doctores docere contraria sententiam. Ita me citato docet Angelus Donatus de Alys Resolucion. 112. & ali.

12. His itaque suppositis ex suptractis opinionibus, ego puto priorem negatiuam esse, probabiliorem, secundam verò affirmatiuam sua non catere probabilitatem.

13. Quartum dubium an Episcopus possit dispensare in irregularitatibus deductis ad forum contentiosum post finitum iudicium, reuia punitum, & pœnitentia peracta? Aliqui affirmatiue respondent, & ita prater Henriquez, Avila, Reginaldum, & alios à me alibi adductos tenet nouissime Ludovicus Buil. doctor Parisiensis, qui edidit eruditum opus de Tripli examine in append. de cens. §. 4. vbi sic ait: Dubitatur etiam de irregularitate orta ex iis, quæ deducuntur sume ad forum contentiosum. Intelligentiam vero est Episcopum non posse dispensare, quando viget accusatio & iuris prosequitio: Nam si terminatum sit iudicium & reus satiue fecit panam delicti luens, aut sustinens, poterit per Episcopum dispensari; Nam intentum Concilii sit feruare iudicium auctoritatem, quæ tota, & integrata est, vbi reus panam sustinet. Ita ille cui etiam nunc addit documentum Iosephum Ianuarium de Cas. referu. par. 2. resolut. 70. num. 103. & me citato Garsiam in Politic. Regul. tom. 2. tract. 10. difficult. 6. dub. 5. punct. 2. num. 17. & me citato Martiariu. de Sancto Iosephi in mon. Confess. lib. 1. tract. 20. de Panis. num. 9. & me citato iterum Garsiam Theol. moral. tract. 1. dispu. 1. dub. 3. punct. 5. num. 17. & me citato Andreu Mendo in Bull. Cruc. dispu. 23. cap. 6. n. 71. Idem docet Antonius Eborac. in Theol. moral. tract. 4. exam. 6. cap. 5. §. 6. num. 153. Fragos de Repub. Clriss. tom. 2. lib. 8. dispu. 18. §. 4. num. 55. Antonius Franci. in pastor. tract. 1. quest. 2. num. 25. Chassaigne de Privil. Regul. tract. 2. cap. 1. prop. 7. Vnde ex his appetat quam immixta hanc sententiam quidam Religiosi his diebus vocauerit improbatum. Et haec omnia in responsonem, supra dictorum dubiorum, quæ ex Germania proposita mihi fuerunt nouissime rescripti.

RESOL. XXXV.

An irregularitas contracta ex defectu lenitatis sit dispensabilis ab Episcopo, vel Prelato Regularium?

Et an Commissarius Cruciaæ possit in predicta irregularitate dispensare? Ex part. 4. tractat. 2. Ref. 69.

§. 1.

N

Egatianam sententiam docent penes Barboam vbi infra, decem Doctores, qui

bus ego addo Prepos. in 3. parti. quest. 5. de irregu-

laritate, dub. 13. num. 111. Mauritium Alzedo in

Ref. 13. præ-

dicta & in fo-

rum & iuris

præ-

dicti

<p